

Sygn. akt II C 1149/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2012 roku

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. II W. C.

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Izabela Brudnicka

Protokolant: Katarzyna Szerszeń

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2012 roku w W. na rozprawie

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. C. kwotę 30.000,00 (trzydzieści tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2011r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. C. kwotę 4.217,00 zł (cztery tysiące dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. nakazuje pobrać od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa kasy Sądu Rejonowego dla W. M. w W. kwotę 2.279,06 zł (dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt dziewięć złotych sześć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt II C 1149/11

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 października 2012 roku

Małoletni powód A. C. reprezentowany przez opiekuna prawnego w osobie babki T. S. pozwem z dnia 30 listopada 2011 roku (data nadania pisma w placówce pocztowej) wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 30.000 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 30 września 2011 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Powód wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4.800 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 26 sierpnia 2007 roku kierująca pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) M. C. (matka powoda) naruszyła umyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że jadąc z nadmierną prędkością, podjęła nieskuteczny manewr hamowania przed skrzyżowaniem, doprowadzając do zderzenia pojazdu z drzewem, wskutek czego pasażer J. C. (ojciec powoda) doznał obrażeń ciała skutkujących śmiercią. Wskazał również, iż powód - reprezentowany przez (...) S.A. zgłosił swoje roszczenie wobec pozwanego tytułem zadośćuczynienia ze względu na naruszenie dóbr osobistych w postaci szczególnej więzi pomiędzy rodzicem a dzieckiem w kwocie 80.000 zł, a pozwany nie ustosunkował się do roszczeń powoda. Wskazał też, że dochodzona pozwem kwota została pomniejszona o stopień przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody na poziomie

50%. Powód podnosił, iż był synem tragicznie zmarłego i był bardzo związany z ojcem, który bardzo dobrze wywiązywał się ze swoich obowiązków. Wskazał, iż po śmierci ojca, w trakcie pogrzebu nie mógł uwierzyć, że jego rodzice nie żyją, a rodzina musiała go trzymać, gdyż ten chciał wskoczyć za rodzicami do grobu. Wskazał też, że nie mógł odnaleźć się w nowym otoczeniu, stworzył „ołtarzyk”, przy którym zamieścił zdjęcia rodziców, palił świeczkę i spędzał wiele godzin. Przez kilka tygodni po śmierci rodziców cały czas płakał, a ponadto, że nadal ma duże problemy ze skupieniem uwagi, nauką i nie może odnaleźć się wśród uczestników. Wskazał też, że odreagowuje przeżyty stres, wykazuje agresję w stosunku do swojej siostry. Podniósł również, że wypadek miał bardzo negatywny wpływ na stan psychiczny dziecka oraz, że został pozbawiony wzorca rodzinnego, jaki dawali mu rodzice.

(pozew - k. 2-8)

Pozwany - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany przyznał, iż udzielił ochrony ubezpieczeniowej w ramach zawartej umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu marki F. (...) o nr rej. (...) oraz, że kwestionuje zasadność przyznania zadośćuczynienia w oparciu o przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. oraz wysokość roszczeń z tego tytułu. Wskazał, iż naruszenie dóbr powoda nastąpiło w niniejszej sprawie w sposób pośredni, jako następstwo naruszenia dobra osobistego poszkodowanego.

Pozwany wskazał też, że po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, przyjął odpowiedzialność za wypadek w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu i ustalił, że poszkodowany przyczynił się do powstania szkody w 50%, a nadto, iż decyzją z dnia 3 lipca 2008 roku przyznał powodowi stosowne odszkodowanie w kwocie 40.000 zł, przy czym kwota ta została pomniejszona o ustalony % przyczynienia się poszkodowanego do zaistniałego wypadku i wypłacił powodowi z tytułu stosownego odszkodowania kwotę 20.000 zł. wskazał też, że ustalona i wypłacona powodowi kwota była odpowiednia i swoim poziomem odpowiadała wysokości kwot zasądzanych przez Sądy w dacie wypłaty świadczenia w 2008 roku w sprawach o podobnym stanie faktycznym.

(odpowiedź na pozew - k. 35-46, pismo procesowe - k. 60-61)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 sierpnia 2007 roku kierująca pojazdem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) M. C. - matka małoletniego powoda - spowodowała wypadek drogowy, w wyniku którego zarówno ona jak i jej mąż, a jednocześnie ojciec powoda - J. C. ponieśli śmierć. W dniu zdarzenia kierująca pojazdem posiadała obowiązkowe ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej pozwanego. M. C. w chwili wypadku była w stanie nietrzeźwości. W dacie śmierci rodziców, powód miał 8 lat (okoliczności bezsporne).

Pozwany ustalił wartość odszkodowania na rzecz powoda na kwotę 40.000 zł, przy czym przyjął, iż ojciec powoda w 50% przyczynił się do powstania szkody. Pozwany wypłacił na rzecz powoda kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za śmierć osoby bliskiej (okoliczności bezsporne).

Po śmierci M. i J. C., ich dziećmi, tj. powodem i jego siostrą N. zaopiekował się wuj powoda R. S. (brat matki powoda) i jego żona I. S., którzy posiadali wówczas również 2 własnych dzieci. Sprawowanie przez nich opieki nad powodem i jego siostrą wiązało się z koniecznością zmiany miejsca zamieszkania powoda i jego siostry. Postanowieniem Sądu Rejonowego w P., wydanym w dniu 2 października 2008 roku ustanowiono R. S. (1) i I. S. opiekunami prawnymi A. C., a postanowieniem z dnia 20 czerwca 2010 roku tutejszy Sąd zwolnił R. i I. S. z funkcji opiekuna prawnego dla małoletniego A. C. i ustanowił jego opiekunem T. S. - babkę powoda. Powód był bardzo związany ze swoimi rodzicami, a zwłaszcza z ojcem, z którym majsterkował, grał w piłkę i wyjeżdżał - mieli wspólne zainteresowania.

(zeznania świadków: R. S. (1) - k. 74-75 i T. S. - k. 75-76, postanowienia w przedmiocie ustanowienia opiekuna prawnego - k. 140 oraz w aktach szkody)

Wypadek i śmierć J. C. - ojca powoda miał bardzo negatywny wpływ na stan psychiczny powoda. Powód potrzebuje stałego wsparcia psychologicznego, które umożliwi mu przepracowanie w pełni nagromadzonych doświadczeń oraz pozwoli ostatecznie zrozumieć źródło obecnie odczuwanych uczuć. Powód nie wymaga leczenia psychiatrycznego. Proces żaloby u powoda jest już zakończony. Nie wypiera on już wydarzenia śmierci jego rodziców oraz jego następstw. Swoje myśli ukierunkowuje na terażniejszość. (...) rodzinny powoda jest „zdrowy”, co powoduje, iż czuje się on dobrze w domu obecnego opiekuna prawnego - babki T. S.. Obniżony poziom komunikacji w rodzinie powoda utrudnia mu przepracowanie emocjonalne sytuacji związanej ze śmiercią jego rodziców oraz rozwiązywanie na bieżąco zaistniałych problemów. Powód ma trudności w odnalezieniu się w innym niż rodzina systemie rodzinnym. Sytuacja śmierci rodziców powoda spowodowała ciąg zmian związanych z miejscem jego zamieszkania, osobami pełniącymi role opiekunów, środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, a także stan materialny przybranej rodziny powoda. Jakkolwiek śmierć ojca wywarła silny wpływ na życie powoda, tym niemniej odnalazł on wzór ojca w osobie byłego opiekuna prawnego - R. S. (2). Powód ma zaburzone postrzeganie relacji dziecko - rodzic, powodem czego mogła być rozerwana więź między rodzicami we wczesnym wieku szkolnym, w którym osoba rodzica jest jeszcze bardzo znacząca w życiu tak młodego człowieka.

(opinia biegłego - k. 89-109)

Ustalenia faktyczne w sprawie Sąd poczynił na podstawie wskazanych powyżej dowodów w postaci dokumentów dołączonych do akt sprawy, załączonych akt szkody, zeznań świadków: R. S. (1) i T. S., a także z opinii sporządzonej przez biegłego psychologa dot. powoda.

Opinia sporządzona w sprawie nie była kwestionowana przez żadną ze stron procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd uznał, że powództwo jest zasadne w całości.

Pełnomocnik powoda wskazywał jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia przepis art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Wskazać należy, iż po wprowadzeniu art. 446 § 4 k.c. podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę - przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, tj. dobra osobistego w postaci szczególnej więzi łączącej powoda ze zmarłym ojcem, stanowi art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Odnosząc się zatem do podstawy prawnej dochodzonego roszczenia, którą wskazał pełnomocnik powoda, wskazać należy, iż zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Wskazać w tym miejscu należy, iż przesłankami udzielenia ochrony dóbr osobistych przewidzianej w art. 24 k.c., są:

- 1) istnienie dobra osobistego,
- 2) zagrożenie lub naruszenie tego dobra,
- 3) bezprawność zagrożenia lub naruszenia.

Wszystkie powyższe przesłanki muszą zaistnieć łącznie, przy czym pierwsze dwie przesłanki udowodnić musi powód dochodzący ochrony, natomiast na pozwanym spoczywać będzie ciężar udowodnienia, że naruszenie nie było bezprawne.

Powód musi wykazać, iż doszło do zagrożenia lub naruszenia istniejącego dobra osobistego. Dobra osobiste wymienia przykładowo przepis art. 23 k.c., stanowiąc iż należą do nich w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska. Nie jest to zamknięta lista dóbr osobistych, zaś orzecznictwo sądów ustaliło istnienie również innych dóbr osobistych. Ponadto przepisy art. 23 k.c. i art. 24 k.c. stanowią ogólne podstawy cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych, wskazując jednocześnie środki ochrony niemajątkowej oraz majątkowej tych dóbr. W zakresie instrumentów o charakterze majątkowym przepis art. 24 § 1 k.c. stanowi w ostatnim zdaniu, że zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny można żądać „na zasadach przewidzianych w kodeksie”.

Natomiast zgodnie z treścią art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Niewątpliwie art. 448 k.c. związany jest z treścią art. 24 k.c., w którym zawarto podstawową konstrukcję cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych. Zgodnie z art. 24 zd. 1 k.c. osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego już naruszenia osoba pokrzywdzona może także żądać, aby sprawca dopełnił czynności potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Pokrzywdzony może ponadto żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na cel społeczny. Należy wskazać, że charakter naruszonego dobra osobistego nie jest w art. 448 k.c. bliżej określony. Oznacza to, że przepis ten ma zastosowanie w razie naruszenia wszelkich dóbr osobistych, pod warunkiem, że korzystają one z ochrony prawa.

Wskazać również należy, iż prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r., LEX nr 1164718).

Ustalenie „odpowiedniej sumy pieniężnej” powinno nastąpić, podobnie jak przy ustalaniu zadośćuczynienia z art. 445 k.c., z uwzględnieniem wszelkich okoliczności dotyczących: rodzaju chronionego dobra, rozmiaru doznanego uszczerbku, charakteru następstw naruszenia, itp. Generalnie biorąc, wysokość sum zasądzonych na podstawie art. 448 k.c. jest umiarkowana. Taka praktyka jest uzasadniona, jeśli brać pod uwagę możliwość kumulatywnego stosowania innych środków ochrony naruszonego dobra osobistego poszkodowanego.

Ponadto wskazać należy, że jeśli pokrzywdzony wskutek naruszenia jego dobra osobistego wezwał odpowiedzialnego za krzywdę, na podstawie art. 448 k.c., do uiszczenia odpowiedniej sumy pieniężnej, to sprawca winien spełnić to świadczenie niezwłocznie. Jeżeli jednak tego nie uczynił, Sąd na żądanie powoda zasądzi odsetki za czas opóźnienia. Na powyższe wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z 5 listopada 1969 roku (IV KZP 59/67, OSNP 1970, nr 3, poz. 64).

Przy żądaniu przyznania odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia, podstawowym kryterium oceny sądu winien być rozmiar ujemnych następstw w sferze psychicznej, bowiem celem przyznania ochrony w formie majątkowej jest zrekompensowanie i złagodzenie doznanego krzywdy. Zadośćuczynienie ma służyć udzieleniu satysfakcji w sytuacji, gdy inne środki są niewystarczające dla usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych. Wysokość zasądanego zadośćuczynienia zależy od oceny sądu, opartej na analizie okoliczności konkretnej sprawy.

Tak więc zadośćuczynienie przewidziane w art. 24 i 448 k.c. ma charakter kompensacyjny, a zatem jego wysokość nie może być symboliczna, lecz winna dla poszkodowanego przedstawiać wartość satysfakcjonującą oraz ekonomicznie odczuwalną. Z drugiej jednak strony, jego wysokość nie powinna być nadmierna w tym sensie, żeby stanowić mogła źródło wzbogacenia się poszkodowanego na tle dotychczasowego jego statusu materialnego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż powód domagający się w niniejszej sprawie ochrony prawnej dla swoich dóbr osobistych, w sposób dostateczny wykazał, że miało miejsce naruszenie jego dobra osobistego w postaci szczególnej więzi pomiędzy rodzicem a dzieckiem, co zasługiwało na ochronę prawną poprzez zasądzenie odszkodowania w kwocie 30.000 zł.

Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania, że śmierć ojca powoda wywarła silny wpływ na jego dalsze życie. O powyższym świadczą zeznania świadków R. S. (1) i T. S., które Sąd całości uznał za wiarygodne. Jak zeznali powyżej wskazani świadkowie, powód po śmierci ojca często płakał, chował się pod biurko z zapalniczką i robił sobie tzw. „ołtarzyk” ze zdjęciami rodziców. Wymagał opieki lekarzy i psychologów. Śmierć ojca zmusiła powoda do zmiany miejsca zamieszkania, a w konsekwencji do zmiany szkoły, w której trudno mu się było odnaleźć. Powyższe spowodowało również incydent z kradzieżą telefonu, której dokonał powód, w związku z czym powód ponownie zmienił miejsce zamieszkania i zamieszkał ze swoją babką T. S.. Sytuacja śmierci ojca dla kilkulatka z pewnością wywarła na niego bardzo silny wpływ, była sytuacją szokującą i trudną do zrozumienia przez dziecko. Negatywny wpływ śmierci ojca na dalsze życie powoda potwierdza również opinia psychologiczna sporządzona na potrzeby niniejszego postępowania. Jak wskazała biegła, śmierć ojca spowodowała zaburzenie spostrzegania relacji rodzic - dziecko u powoda, co może być wyrazem rozerwanej więzi między rodzicami powoda, a zwłaszcza jego ojcem a powodem, we wczesnym wieku szkolnym, w którym osoba rodzica jest jeszcze bardzo znacząca w życiu młodego człowieka.

Wobec powyższego, uznać należało, iż powództwo wniesione w niniejszej sprawie zostało udowodnione zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Ciężar udowodnienia ww. okoliczności spoczywał na powodzie. Stosownie bowiem do przepisu art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z obowiązującą w polskim procesie cywilnym zasadą kontradyktoryjności, to na stronach procesu ciąży obowiązek dowodzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, a co za tym idzie - to strony są w pełni odpowiedzialne za wynik tego postępowania. Ponadto, zgodnie z przepisem art. 232 k.p.c. strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I. wyroku, zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 30.000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 30 września 2011 roku do dnia zapłaty. Wskazać należy, iż stosownie do treści art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152) pozwany winien wypłacić odszkodowanie powodowi w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Na koszty procesu poniesione przez powoda złożyły się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.500 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku Nr 163, poz. 1349 ze zm.) oraz poniesiony częściowo koszt sporządzenia opinii biegłego psychologa w kwocie 300 zł.

Ponadto Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla W. – M. w W. kwotę 2.279,06 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, poniesionych tymczasowo z sum Skarbu Państwa z tytułu wynagrodzenia biegłego za sporządzenie opinii w sprawie.

Z tych wszystkich względów, Sąd Rejonowy orzekł jak w uzasadnionym wyroku.

Zarządzenie:

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.